

บทคัดย่อ

ปัญหาท้องผูกเรื้อรังทางกายในเด็กเป็นสิ่งที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติทั่วไป ในขณะที่วัยก่อนเข้าโรงเรียน โดยเฉพาะภาวะอ้วนก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความชุกของภาวะท้องผูกเรื้อรังทางกายและศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะโภชนาการและปัญหาท้องผูกเรื้อรังทางกายในเด็กไทยที่มีอายุระหว่าง 6 เดือนถึง 5 ปี

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาแบบ Cross-sectional descriptive study อาสาสมัครมาจากราชการผู้มารับบริการที่คลินิกเด็กสุขภาพดี (Well Child Clinic) โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2563 ถึง 31 มกราคม 2565 ซึ่งมีภาวะท้องผูกเรื้อรังทางกายตามเกณฑ์การวินิจฉัย ROME IV ที่ประเมินโดยบุคลากรทางการแพทย์ อาสาสมัครทั้งหมดจะได้รับการตรวจภาวะโภชนาการโดยการวัดส่วนสูง น้ำหนัก รอบศีรษะ สัดส่วนความยาวลำตัวต่อความยาวขา และทำแบบประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะท้องผูกเรื้อรังทางกาย

ผลการศึกษา จากผู้เข้ารับบริการในคลินิกเด็กสุขภาพดีทั้งหมด 4,359 ราย พบว่ามีอาสาสมัครที่มีภาวะท้องผูกเรื้อรังทางกายทั้งหมด 191 ราย คิดเป็นความชุกร้อยละ 4.4 เป็นเพศชาย 97 ราย (ร้อยละ 50.8) เพศหญิง 94 ราย (ร้อยละ 49.2) แบ่งเป็นกลุ่มภาวะโภชนาการอยู่ในเกณฑ์ปกติ 101 ราย (ร้อยละ 52.9) และกลุ่มภาวะทุพโภชนาการ 90 ราย (ร้อยละ 47.1) ซึ่งเป็นภาวะน้ำหนักเกินและอ้วน คิดเป็นร้อยละ 64.4 และ 13.3 ตามลำดับ โดยอาสาสมัครที่ได้รับการวินิจฉัยภาวะท้องผูกเรื้อรังทางกายมีภาวะโภชนาการไม่แตกต่างกันในทั้ง 2 กลุ่ม อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยเสี่ยงพบว่ากลุ่มอาสาสมัครที่รับประทานอาหารตามวัยก่อนอายุ 6 เดือน พบภาวะทุพโภชนาการได้มากกว่า ($p=0.02$) นอกจากนี้ยังพบว่าอาสาสมัครที่รับประทานอาหารตามวัยและฝึกปริมาณน้อยมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการขับถ่ายอุจจาระที่ลดลง ($p=0.03$ และ 0.029) และพบว่าอาสาสมัครที่ไม่รับประทานผักมีความสัมพันธ์กับการเจ็บเวลาถ่ายอุจจาระและมีอุจจาระแข็งอีกด้วย ($p=0.018$)

คำสำคัญ: ท้องผูก, ภาวะโภชนาการ, อ้วน

Abstract

Background: Pediatric functional constipation is a common problem in pediatric and general clinic. Meanwhile, malnutrition, particularly obesity, has been continuously increasing over the past 5 years. This study aims to determine the prevalence of pediatric functional constipation and the relationship between nutritional status and functional constipation in Thai children aged 6 months to 5 years.

Method: This is a cross-sectional descriptive study involving volunteers from the population of patients attending the Well Child Clinic at Suranaree University of Technology Hospital between December 1, 2020, and January 31, 2022. The study assessed pediatric functional constipation according to the ROME IV criteria and diagnose by medical personnel. All volunteers also underwent nutritional assessment, including measurements of height, weight, head circumference, length-to-height ratio, and completion of a questionnaire regarding risk factors for pediatric functional constipation.

Result: Out of a total of 4,359 patients attending the Well Child Clinic, 191 volunteers were found to have functional constipation, accounting for 4.4% prevalence. Among them, 97 were male (50.8%) and 94 were female (49.2%). They were categorized into groups based on their nutritional status: 101 (52.9%) had normal nutritional status, and 90 (47.1%) were classified as having malnutrition, with 64.4% being overweight and 13.3% being obese. There was no statistically significant difference in nutritional status between the two groups diagnosed with functional constipation.

However, it was found that volunteers who received appropriate complementary food before the age of 6 months were more likely to have malnutrition ($p=0.02$). Additionally, inadequate consumption of complementary foods and vegetables were correlated with decreased frequency of stools ($p=0.03$ and 0.029 , respectively). Furthermore, volunteers who did not consume enough vegetables were associated with painful defecation and hard stools ($p=0.018$).